

Til

Styringsgruppen for prosjektet Kirkebruksplan for Oslo

Kopi

Bydelsutvalg Grorud

Prosten i Groruddalen prosti

Sognene i Groruddalen prosti

[Innspill til Kirkebruksplan for Oslo fra Grorud menighet](#)

Vi viser til den fremlagte foreløpige rapporten fra styringsgruppen. Grorud menighet opplever at prosjektet har lagt til rette for kommunikasjon mellom styringsgruppen og de berørte menighetene. Menighetsrådet ser det som konstruktivt at det er åpnet for at vi kan komme med innspill til styringsgruppen før denne angir sin endelige innstilling, samt at vi inviteres til å avgi høringsuttalelse når styringsgruppens endelige forslag foreligger.

[Generelt om Kirkebruksplanen](#)

Grorud menighetsråd har hatt store forventninger til det arbeidet som ble igangsatt med kirkebruksplan for Oslo. De endrede rammene for relasjonen mellom kirke og stat har gitt nye rammebetingelser for kirken og har ført til at kirken igjen må reflektere over sin organisering og sin plass i samfunnet. Kirkens kall er allikevel fortsatt det samme, slik det ble gitt disiplene og slik det er videreført gjennom tradisjonen. Menighetsrådet vil her peke på den sentrale plass reformasjonen har hatt og har for kirketenkningen. Selv om kirken ikke lenger er en statskirke, har den i sitt mandat, både fra Kristus og gjennom lovgivning at den skal være en folkekirke. I den forstand må kirken forstå sitt mandat at den ikke bare er kirke for medlemmene, men slik vår kirke er organisert, kirke for alle som bor i sognet. Kirken har som oppgave å bygge fellesskap fordi mennesket er skapt til å leve i fellesskap. Kirken er derfor en viktig aktør i lokalmiljøet, som et religiøst fellesskap, men også som en sentral bidragsyter i å skape et godt, menneskevennlig samfunn. Her virker kirken i samarbeid med andre lokale aktører, i særlig grad bydelene.

Menighetsrådets forventninger har vært høye i forhold til hvilken tenkning og visjoner for kirken i Oslo, som kirkebruksplanen ville legge frem. Vi opplever ikke på noen måte at disse forventningene er innfridd. Det har vært lagt opp til at planen denne gangen skulle se på Oslo by som helhet og ikke prostivis slik det ble gjort forrige gang. Dette er helt avgjørende for at kirken i Oslo skal lykkes. Oslo har helt andre funksjoner og utfordringer enn de andre byene og kommunene har. Det er derfor beklagelig at kirkebruksplanen ikke reflekterer noe over disse forholdene. Det er åpenbart at det er stor forskjell på å være drabantbykirke, slik vi er i Groruddalen, og sentrumskirke. Og helt åpenbart har kirken i Oslo også en nasjonal funksjon på linje med Nidarosdomen. Planen reflekterer ikke hvilke konsekvenser dette ville ha i forhold til å være kirke i Oslo. I en slik plan ville det være rimelig at det inngikk en refleksjon over hvilke kirkebygg dette fordret at kirken i Oslo må beholde. Og vi er innforstått med at dette kan være i motstrid med de ønsker og behov den enkelte menighet har.

Dette er så grunnleggende at det blir vanskelig å betrakte det fremlagt dokumentet som annet enn en liste over hvilke tilfeldige kirkebygg man kan avhende/fristille for å få dekket den økonomiske utfordringen Kirkelig Fellestråd i Oslo står overfor.

Sognegrenser

Grorud menighet består av de fire tidligere menighetene Bredtvet, Grorud, Romsås og Rødvet. Ved forrige gjennomgang av organisering av kirken i Oslo, den gang prostivis, ble disse menighetene slått sammen. Prostiet ble redusert fra tolv til fem sogn. Dermed ble representasjonen i Kirkelig fellestråd redusert tilsvarende. Dette gir et demokratisk underskudd av dimensjoner. De to minste sognene i Oslo har en befolkning som til sammen utgjør fire prosent av befolkningen i Grorud sogn. De har derimot dobbelt så mange stemmer i Kirkelig Fellestråd. Det er uforståelig at dette ikke er håndtert allerede.

Det var vært sagt eksplisitt fra styringsgruppen at de ikke ønsker å gjennomføre justering av sognegrensene som en del av kirkebruksplanen, men at de ser det som naturlig at det vil skje i en videreføring av kirkebruksplanen. Dette gir en skjult og unødvendig reduksjon av handlingsrommet for planen. Alle sogn som bare har én kirke blir dermed ikke berørt av planen. Selv om det har vært sagt fra kirkevergen at personalreduksjonene ikke bare er knyttet til de menighetene som får færre kirker, så kan vi vanskelig se for oss at det ikke vil være resultatet.

Hvis vi legger til grunn at sammenslåingen av sogn i Groruddalen prosti gir en fornuftig størrelse for sogn i Oslo, tilsier det en kraftig reduksjon av antall sogn i resten av byen. I Groruddalen prosti er det ca. 140.000 innbyggere fordelt på 5 sogn, eller 28.000 personer/sogn. I resten av Oslo er det ca. 496.000 innbyggere fordelt på 33 sogn. Reduseres disse 33 til 18 sogn, vil det i gjennomsnitt bo like mange i alle sogn i Oslo. En slik endring ville gitt et helt annet utgangspunkt for vurdering av uttak av kirkeanlegg og vurdering av personalressurser.

Etter menighetsrådets erfaringsbaserte vurdering er det absolutt nødvendig å se på justering av sognegrenser som en integrert del av kirkebruksplanen.

Kirketetthet

Styringsgruppen hevder at det er stor kirketetthet i Groruddalen prosti, spesielt om vi sammenligner med Søndre Aker prosti. Grorud menighet stiller seg uforstående til hvilken beregning som her er lagt til grunn.

I Oslo bor det totalt drøyt 673000 innbyggere, og vi har 58 kirker. Det gir i gjennomsnitt 11600 personer/ kirke. I Søndre Aker bor det drøyt 138000 mennesker og der er 13 kirker, det gir ca. 10600 personer/ kirke. Til sammenligning er det 11 kirker og det bor nesten 140.000 mennesker i Groruddalen prosti, det gir 12700 personer/ kirke. I Groruddalen prosti er det ca. 1000 flere personer pr kirke enn gjennomsnittet for Oslo, og 2000 flere enn i Søndre Aker. Men hvis vi måler kirketetthet i forhold til antall kirker pr sogn, ja da har vi en høy tetthet i Groruddalen prosti med 2,2 kirker pr sogn, mens Søndre Aker har 1,3. Det er imidlertid en uholdbar argumentasjonslogikk å beregne kirketetthet slik, i og med at det er i kun vårt prosti, Groruddalen, at det er foretatt omfattende sammenslåinger av sogn.

Vi minner oss om at prostiet vårt ved forrige korsvei avga Bredtvet kirke til utleie, noe som pr i dag bidrar til å redusere det underskuddet KFiO sliter med, blant annet ved at fellestrådet nå får betydelige leieinntekter for Bredtvet kirke.

Kriterier

Prosjektgruppen har satt opp et sett av kriterier med ytterligere underkriterier og med ulik vektig for å kunne bidra til en rangering av kirker som kan/ikke kan tas ut av bruk. Her er det gjort et godt arbeid i utvelgelse av kriterier. Og vi deler styringsgruppens oppfordring om ikke å bruke mye tid på å gjennomgå disse kriteriene. Samtidig vil vi påpeke at et liten, tilfeldig kikk på ett av kriteriene, tilgjengelighet med offentlig kommunikasjon, ga en noe overraskende og totalt uforståelig uttelling for kirkene i vårt sogn. Vi har allikevel valgt å ikke gå inn i og gjennomgå alle kriteriene. Vi følger styringsgruppens oppfordring.

Stor var derfor vår forbauselse da de samme kriteriene ble brukt som tungtveiende argument i et økonominotat fra kirkevergen. Det er uakseptabelt å bli møtte med denne dobbelkommunikasjonen fra sentral kirkelig ledelse i Oslo.

Vi savner helt klart en del kriterier som ville vært et egnet grunnlag i denne vurderingen. Vi vil særlig peke på kriteriene som kommunen benytter for tildeling til bydelene, i tillegg vil vi fremheve levekårsundersøkelsen som viser at befolkningen i Groruddalen har en forventet levealder som er ti år kortere enn i de vestlige bydelene i Oslo. Vi legger til grunn at dette har en klar sammenheng med levekår og livsvilkår for oss som bor i Groruddalen. Og vi mener helt klart at dette sier noe om et behov for kirkelig nærvær.

Kirken i Groruddalen

Groruddalen preges av å være et område av Oslo der boligutbyggingen har foregått veldig raskt. Selv om bolig mønsteret er sammensatt, så har boligblokker satt et tydelig preg på området. Befolkningsgruppen er også sammensatt. I tillegg til at flere av boligene er erstatningsboliger for byfornyelsen i indre by, så kommer innflytterne til Groruddalen fra alle deler av landet, de siste tiårene også fra alle deler av verden.

I en slik situasjon er det viktig å se på de faktorene som kan skape identitet, tilhørighet og integrering. Her er kirken helt klart en betydelig bidragsyter. Både som en aktør sammen med bydelene og organisasjoner, men også som en tydelig identitetsmarkør. De synlige kirkebyggene er et tegn på at dette området er en del av storsamfunnet, de knytter tilbake til historien, til vår identitet som nasjon. Kirker, og øvrige bygg for religiøs utøvelse, gir også et tydelig uttrykk for verdigheten til de som bor der.

Avvikling av kirkeanlegg i Groruddalen blir dermed ikke bare et spørsmål om hva som foregår i de enkelte kirkene, men deres nærvær er et viktig uttrykk for felleskap og tilhørighet. Også for de som ikke sliter ut kirkebenker.

Kirken i Grorud menighet

Det er foreslått at en av de tre kirkene i Grorud menighet skal bli hverdagskirke. Det foreligger ingen signaler om hva dette skal bety, med det vil være underlig om dette skal være helt opp til den enkelte menighet. Samtidig er besparelsene som det kalkuleres med beregnet ut fra at kirken fristilles totalt. Dette er ikke tillitsskapende hverken i forhold til styringsgruppen og dens arbeid eller den sentrale kirkelige ledelse i Oslo. Dette er utilbørlig adferd.

Romsås kirke er foreslått helt eller delvis avviklet, det fremstår for menighetsrådet veldig uklart hva styringsgruppen egentlig mener.

Romsås vil fremover få tildelt midler fra Groruddalssatsningen. Det er et område med noen klare utfordringer, flere hendelse det siste året har vist dette. Det er et tydelig behov for kirkelig nærvær. Menigheten har igangsatt, med støtte fra Lions Club Oslo/Grorud, middagsbesøk én ettermiddag i uken med gratis servering. Her kommer 20-40 mennesker, flere av disse mennesker vi ellers ikke ser. Mange fra en-persons husstander. Behov for fellesskap er tydelig. Dette utløser frivillig innsats i tillegg til at menigheten bruker tid fra prest, diakon og organist til dette tiltaket. De som kommer og spiser middag har på spørsmål fra menighetsrådet vært tydelig på at det er mulig å flytte denne middagen til et annet sted på Romsås. Men, da vil det ikke bli det samme. Og ikke alle vil komme. Fellesskapsopplevelsen er knyttet til at dette foregår i kirken og at det i den samme kirke feires gudstjeneste på søndag. Gudstjenestefeiringen på søndag er med på å konstituere det fellesskapet som kommer resten av uken.

Romsås fremstår geografisk som en liten enklave med boliger i en åsside omringet av en vei rundt. I tillegg er hele området bygget ut i løpet av få år. Dette har gitt en sterk Romsås-identitet, men det har også ført til en begrensning i mobilitet.

Det er ytterligere diakonal aktivitet for eldre i Romsås kirke. Dette er en bevisst satsning på denne aldersgruppen. Det er tilsvarende samlinger på Grorud menighetshus og menigheten driver med tilskudd fra bydelen et eldresenter i Rødtvet kirke. I tillegg har vi øket antall gudstjenester på de fire sykehjemmene i menigheten til annenhver uke på hvert av sykehjemmene.

I Romsås kirke foregår også menighets ungdomsgudstjeneste, Take Away, der 20-40 ungdommer, de fleste fra Romsås, samles månedlig til gudstjeneste. Menigheten har en halv prestestilling rettet mot dialogarbeid, særlig blant ungdom. Vi har her opparbeidet kompetanse som er ressurs i arbeidet også blant ungdom på Romsås. SaLTo-rapporten og politiet er tydelige på at det ikke er ønskelig med mobilitet som skaper rotløs ungdom.

Det vil selvfølgelig være mulig å flytte disse aktivitetene til Grorud eller Rødtvet kirker, men det vil da opphøre å være et tilbud rettet mot Romsås. Og mange vil av den grunn falle fra.

Romsås kirke er det eneste bygget, i tillegg til barnehager, skoler og sykehjem, som er et offentlig signalbygg og som sier noe om verdigheten til det fellesskapet av mennesker som bor der. Menighetsrådet kan ikke se for seg at vi skal trekke oss ut av dette området. Og det er det som vil bli oppfatningen dersom vi ikke lenger skal ha aktiviteter og feire gudstjeneste i Romsås kirke.

Spesialkirke

Styringsgruppen kommer flere ganger tilbake til at noen kirker bør bli spesialkirker. Det fremstår noe uklart for Grorud menighet hvilke behov disse spesialkirkene skulle fylle, som ikke er mulig å realisere i en sognekirke.

I en situasjon der de økonomiske utfordringene for fellesrådet er store, fremstår det noe forhastet å foreslå opprettelse av flere spesialkirker. Erfaringen så langt er at spesialkirker lett blir dyrere i drift enn sognekirker, og at de slett ikke klarer å være selvfinansierende. Vi viser her til den eneste spesialkirken vi er kjent med i Oslo, nemlig Kulturkirken Jakob som har vært og er en betydelig utgiftspost på fellesrådets budsjett.

Kirkelig fellesråds økonomiske behov

Vi undervurderer ikke Kirkelig fellesråds behov for å øke inntektene med 8-12 mill. kroner. Dette er helt klart reelt. Og vi innser at en mulig konsekvens på manglende inntektsøkning vil være reduksjon av antall ansatte.

Vi mener at Kirkelig Fellestråd må intensivere sitt arbeid mot Oslo kommune for å få øket de kommunale driftsbevilgningene. Vi vil, slik vi allerede gjør, søke å påvirke våre bydelspolitikere til å øve press for å få styrket kirkebudsjettet i Oslo. I tillegg vil vi fortsette samarbeid med bydelen om å skape et godt sted å leve for de som bor i sognet.

Romsås kirke leies i dag ut til en tamilsk migrasjonsmenighet, Talsmannen Baptistmenighet. Menighetsrådet ser for seg at arbeidet med denne utleien overføres til Kirkelig Fellestråd, og dermed også leieinntekten.

Vi kan også se for oss at menighetene vil måtte dekke flere av fellesrådets utgifter enn det vi hittil har gjort. Vi kan se at lokal styring av fyring kan føres til at ovnene i alle kirkene ikke står på fullt når vi ute har temperaturer rundt tredve grader.

Grorud menighet er fullt innstilt på å inngå i et arbeid der Fellesrådet reduserer sine utgifter, men det er et annet prosjekt enn kirkebruksplanen.

Vennlig hilsen

Bjørn Erik Høvik Schjerverud
Menighetsrådsleder

Aslaug Irene Halden Gjerull
Daglig leder

Tone Marie Fach
Sogneprest